

LA DIPLOMÀCIA CULTURAL: REFLEXIONS I PROPOSTES
DES DE CATALUNYA
Seminari internacional

LA DIPLOMÀCIA CULTURAL

REFLEXIONS I PROPOSTES DES DE CATALUNYA

Seminari internacional
Barcelona
del 2 al 4 de desembre

Generalitat de Catalunya 650
inter
anella cultural

Selecció bibliogràfica

Introducció

Aquest document presenta un recull de referències bibliogràfiques que s'han considerat significatives en el marc del seminari internacional "La diplomàcia cultural: reflexions i propostes des de Catalunya", que se celebra a Barcelona entre els dies 2 i 4 de desembre de 2009. El recull té caràcter il·lustratiu i no pretén representar una mostra exhaustiva de la bibliografia existent en aquesta temàtica.

Referències

Richard T. Arndt, "¿Cultura o propaganda? Reflexiones sobre medio siglo de diplomacia cultural de Estados Unidos", *Revista Mexicana de Política Exterior*, nº 85 (2009). Disponible a <http://portal.sre.gob.mx/boletinimr/pdf/8501Arndt.pdf>.

Per tal de comprendre la situació actual i analitzar el que ha passat en els darrers anys, l'autor descriu el procés de la diplomàcia cultural estatunidenca al llarg dels dos últims segles, a partir de la seva experiència com a agregat cultural dels EUA durant la Guerra Freda. Arndt adopta una mirada cosmopolita i optimista, que recorda que la cultura és el fi i l'educació el mitjà, i que l'art de la diplomàcia cultural consisteix a oferir experiències educatives que, d'una banda, puguin maximitzar les oportunitats per millorar la vida dels altres i el futur dels seus països i, de l'altra, contribueixin a minimitzar els riscos de conflictes i agressions.

Peter Aspden, *Selling Democracy? The past and future of western cultural relations and public diplomacy* (Londres: British Council, 2004)

Aquest document resumeix les principals idees recollides en un seminari celebrat el febrer de 2004 a Londres, centrat en l'evolució de la "diplomàcia pública" i les "relacions culturals" des de la fi de la Guerra Freda. El seminari va arribar a la conclusió que en el futur feia falta un model de relacions molt diferent del que s'havia aplicat en el període anterior: cal construir la mena de confiança mútua amb la qual es basteix la modernitat: la infraestructura de la democràcia, la societat civil i un diàleg amb vocabularis compartits.

L'aproximació tradicional a la diplomàcia pública i les relacions culturals ha tendit a basar-se, de manera més o menys subtil, en la distribució: persuasió, convicció, temptació i intimidació com a suport de les polítiques nacionals, en un model que a la llarga s'ha demostrat poc eficaç, com demostren les estratègies de diplomàcia pública dels EUA al Pròxim Orient i el món musulmà. Per això, en endavant cal un model basat en el diàleg, que busqui construir confiança mitjançant relacions a llarg termini i cregui veritablement que les relacions obertes, sinceres i bilaterals són un fi en elles mateixes, perquè proporcionen el fonament inescapable d'un món modern, basat en la confiança: un món en el qual escoltar és almenys tan important com parlar.

Sergi Bo i Gudiol, *Models de projecció exterior de la llengua i la cultura. Els Estats nòrdics, Països Baixos, Àustria, les comunitats valona i flamenca de Bèlgica, Baviera i Quebec* (Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2007). Disponible a http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Cultura/Documents/Arxiu/Arxius%20GT/Models_Proj_Exterior.pdf.

Aquest treball de recerca abasta una visió àmplia del que es pot entendre per projecció de la cultura i de la llengua, dins del marc de la política exterior i cultural dels respectius ens estatals/subestatals tractats. La tria dels estats/regions analitzats respon a l'especial identificació respecte del cas català des d'un punt de vista de tamany, sistema polític o realitat cultural o lingüística.

L'enfocament és eminentment de tipus organitzatiu. En altres paraules, determinar per a cadascun dels casos com es prenen les decisions, qui desenvolupa les competències, el grau d'autonomia, o les prioritats de la política de projecció cultural, sense descuidar altres aspectes pertinents.

L'anàlisi de l'estructura organitzativa es fa des d'un vessant tant intern com extern. Això és, a banda de la distribució de rols en l'àmbit pròpiament dit de l'acció cultural exterior, s'esbossa l'organigrama de l'administració cultural i de les arts en l'àmbit estrictament intern i, en alguns casos, el repartiment de rols segons els nivells de govern.

La perspectiva històrica donada a l'anàlisi permet observar com davant de fenòmens comuns com la revolució tecnològica actual, l'avenç imparabile de la globalització, o l'increment de la diversitat cultural, les estructures de govern poden actuar de formes no sempre coincidents.

Kirsten Bound, Rachel Briggs, John Holden i Samuel Jones, *Cultural Diplomacy* (Londres: Demos, 2007). Disponible a <http://www.demos.co.uk/publications/culturaldiplomacy>.

Aquest informe, elaborat des d'una perspectiva britànica però que analitza una situació d'àmbit global, afirma que en l'actualitat, més que en qualsevol altre moment, la cultura juga un paper fonamental en les relacions internacionals. Això és resultat dels valors humans i de connectivitat que la cultura vehicula: la cultura és, alhora, el mitjà pel qual podem comprendre altri i un aspecte de la vida amb un valor innat, que perseguim i del qual gaudim. La cultura ens permet apreciar els elements comuns i, allà on hi ha diferències, comprendre les motivacions i la humanitat subjacents.

A mesura que la "política de la identitat" (*identity politics*) exerceix una influència creixent en els intercanvis interns i internacionals, la cultura esdevé un espai fonamental de negociació i un mitjà d'intercanvi per trobar solucions compartides. El contacte cultural ofereix oportunitats per a construir relacions polítiques informals: manté oberts els canals de negociació amb països amb els quals les relacions polítiques són complicades i permet reconduir les relacions amb potències emergents com l'Índia o la Xina. En el futur, les aliances es podrien establir en funció de criteris de comprensió cultural, en la mateixa mesura que en base a aspectes de tipus econòmic o geogràfic.

Amb tot, la cultura no hauria de ser utilitzada com a eina de diplomàcia cultural. El valor de l'activitat cultural ve precisament de la seva independència, llibertat i el fet que representa i connecta les persones, més que no els governs o les posicions polítiques. Les institucions i els professionals del sector cultural no només han de conservar la seva independència, sinó que han de poder participar més en el procés polític.

Center for Arts and Culture, *Cultural Diplomacy: Recommendations and Research* (Washington i Nova York: Center for Arts and Culture, 2004). Disponible a <http://www.culturalpolicy.org/pdf/CulturalDiplomacy.pdf>.

Les actituds envers els EUA com a país i la població estatunidenca en general eren més negatives a principi de 2004 que no l'any 2002, i s'apropaven al mínim històric. El descens de les actituds positives cap als EUA i els estatunidencs era palpable i, alhora, negatiu per a la seguretat nacional.

La diplomàcia cultural ("l'intercanvi d'idees, informació, art i altres aspectes de la cultura entre les nacions i els pobles per tal d'afavorir la comprensió mútua") és una eina d'una importància fonamental per a la imatge internacional dels EUA. Quan s'analitza per què altres països, regions i religions no comprenen els valors i la cultura nord-americans, es fa evident que el paper de les arts i la cultura en la diplomàcia podria millorar immensament. En aquest context, el Center for Arts and Culture va començar l'estiu de 2002 una iniciativa de col·laboració amb la Coalició per al Lideratge Nord-Americà a l'Estranger (Coalition for American Leadership Abroad, COLEAD), per millorar la integració de la cultura i les arts en la diplomàcia pública.

Aquest informe recull resums de les principals activitats dutes a terme en el marc d'aquest programa, entre les quals hi ha cinc estudis i un conjunt de recomanacions derivades de dos seminaris.

Csilla Davalovszky, "La diplomacia pop: una mirada a la diplomacia cultural japonesa" (Madrid: Instituto Elcano, 2009). Disponible a http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/lengua+y+cultura/ari86-2009.

Malgrat la desacceleració de l'economia nipona des de la dècada dels 90 i la pèrdua d'una part important del seu pes econòmic, el Japó emergeix en el nou mil·lenni com una veritable superpotència cultural gràcies a la seva capacitat de posicionar-se com un país postmodern i alhora tradicional, així com la conscienciació dels dirigents polítics japonesos d'utilitzar la cultura popular (l'*anime*, el *manga*, la música i la moda, etc.) com a eina clau de la política exterior per difondre una imatge positiva del Japó al món.

European Forum for the Arts and Heritage i Interarts, *Report on the State of Cultural Cooperation in Europe* (Brussel·les: Comissió Europea, 2003). Disponible a http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc938_en.htm.

El principal objectiu de l'estudi era descriure i analitzar la situació actual, així com les tendències presents i futures, pel que fa a la cooperació cultural entre 31 Estats d'Europa.

La cooperació cultural intergovernamental s'ha limitat sovint a la signatura d'acords bilaterals o multilaterals de naturalesa purament diplomàtica i desproveïts de continguts específics. En alguns casos, aquests acords van seguits de programes bilaterals d'execució, que permeten als països de confirmar el seu interès de desenvolupar relacions amb altres socis. L'estudi va identificar més de 300 acords bilaterals en vigor entre països d'Europa. Però més enllà de l'àmbit dels documents diplomàtics, la cooperació cultural en sentit ampli comprèn moltes decisions ad hoc i activitats conjuntes entre governs, que succeeixen amb independència dels acords oficials.

La noció de diplomàcia cultural ha canviat progressivament al llarg dels últims 25 anys i ho ha fet d'una manera molt ràpida des de la caiguda del Mur de Berlín l'any 1989. La cooperació entre governs en els àmbits de les arts i el patrimoni ha perdut una part de la seva importància

política, històrica, diplomàtica i cultural en el context d'un intens tràfic cultural multidireccional. Els recursos per a la cooperació cultural intergovernamental a Europa han decrescut continuament des de la fi de la Guerra Freda. Això afecta de manera especial els pressupostos dels agregats culturals i dels instituts nacionals de cultura a l'estranger. En les darreres dècades, la cooperació cultural intergovernamental ha guanyat autonomia, en el marc de les agendes educatives i científiques ampliades, i ha estat reconeguda de manera creixent com un "tercer pilar" estratègic (juntament amb la política i l'economia) en algunes negociacions internacionals.

Rod Fisher, "Recognising the Significance of Culture in Government and EU External Relations", a Ericarts (ed.), *Mobility Matters. Programmes and Schemes to Support the Mobility of Artists and Cultural Professionals* (Bonn / Brussel·les: Ericarts / Comissió Europea, 2008). Disponible a http://www.mobility-matters.eu/web/files/137/en/Recognising_the_Significance_of_Culture_in_Government_and_EU_External_Relations.pdf.

Aquest breu document, que forma part d'un estudi més ampli sobre les polítiques i els programes de suport a la mobilitat d'artistes i professionals de la cultura a Europa, considera que si bé és probable que els objectius dels governs i els artistes divergeixin, fomentar i promoure la mobilitat artística va en interès dels governs.

Aquesta qüestió s'analitza en dos nivells: la política exterior i la mobilitat cultural en una perspectiva estatal i el potencial per a una dimensió cultural en les relacions exteriors de la Unió Europea.

Catalina Guerrero, "El audiovisual público como potente altavoz de un país ante el mundo: el ejemplo francés" (Madrid: Instituto Elcano, 2008). Disponible a http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/lengua+y+cultura/ari138-2008.

Conscient del poder dels mitjans de comunicació per difondre una perspectiva pròpia de l'actualitat internacional i del repte que suposa l'anomenada "segona revolució digital", França ha decidit reunificar tots els actius que posseeix en el sector audiovisual exterior en una plataforma conjunta, per intentar que la seva veu s'escolti de manera més clara i intensa al món.

Per decisió del president Nicolas Sarkozy, el 2008 es van agrupar les participacions de l'Estat als mitjans de comunicació amb projecció internacional, en un *holding* anomenat France Monde i batejat posteriorment com a Audiovisual Exterior de França (AEF). D'aquesta manera, Radio France International (RFI) i les televisions France 24 i TV5 Monde uniran forces per projectar amb més vigor i eficàcia la veu de França al món, alhora que –crisi obliga– s'aconsegueixen sinergies. Aquesta decisió, acompanyada d'una altra de no menys polèmica –la supressió progressiva de la publicitat a l'audiovisual públic francès–, ha commocionat el sector.

Edwin R. Harvey, *Relaciones culturales internacionales en Iberoamérica y el mundo: instituciones fundamentales* (Madrid: Tecnos, 1991)

Aquest llibre, elaborat en el marc de les commemoracions del 5è centenari del descobriment d'Amèrica, aborda la diplomàcia cultural dels Estats en l'entorn iberoamericà. En aquest sentit, s'analitzen successivament aspectes com la utilització de la cultura en les relacions exteriors de

diversos règims polítics, els models de diplomàcia cultural bilateral i els instruments, mitjans i models de polítiques culturals exteriors.

Ben Hurkmans, "A la conquista del mundo: apuntes sobre la diplomacia cultural holandesa" (Madrid: Instituto Elcano, 2008). Disponible a http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/lengua+y+cultura/ari88-2008,

Aquest document descriu les relacions culturals internacionals dels Països Baixos i la seva evolució recent: ¿fins a quin punt tenen els Països Baixos una diplomàcia cultural conscient, directa i ben coordinada pels actors governamentals i no governamentals?

La pràctica tant de la diplomàcia com de les relacions culturals internacionals als Països Baixos es troba cada vegada més determinada per la incidència en la societat neerlandesa de factors externs com ara la globalització, la immigració i una geopolítica canviant. Encara són dues evolucions paral·leles, però ambdues fan possible polítiques més clares tant en matèria d'arts i patrimoni com en el terreny de la diplomàcia cultural. Per a la política exterior neerlandesa, aquesta evolució és important perquè en depèn la legitimació de les seves intervencions al món, fins i tot en l'àmbit de la política interior. Per al sector de les arts i el patrimoni, implica que es legítimi el suport financer que rep de mitjans públics. Així, les parts implicades en ambdós camps polítics estan, en el bon sentit, encadenades una amb l'altra. Juntes poden desenvolupar un nou marc conceptual i polític i dur-lo a la pràctica.

Hannele Koivunen, *Staying Power to Finnish Cultural Exports. The Cultural Exportation Project of the Ministry of Education, the Ministry for Foreign Affairs and the Ministry of Trade and Industry* (Helsinki: Ministry of Education, 2005). Disponible a http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2005/liitteet/opm_251_opm09.pdf.

La producció intensiva en contingut i l'economia creativa emergeixen com a actius fonamentals de la competitivitat internacional. Als anys noranta, molts països van reformular les seves estratègies d'exportació cultural, per tal d'adoptar el sector de l'economia creativa com una estratègia clau de la seva competitivitat internacional.

Aquest informe entén que els punts forts de l'exportació cultural finlandesa són l'ampli capital creatiu, l'elevat nivell educatiu en els camps creatius, la fortalesa del coneixement tecnològic, la bona infraestructura cultural, un mercat interior que funciona bé i una producció creativa d'alta qualitat. La producció cultural finlandesa té una bona reputació internacional. Pel que fa a les febleses, cal esmentar els punts de fuga en la cadena de valor, la informació, el màrqueting i la promoció i una manca d'estratègia i coordinació en l'exportació cultural.

A partir d'aquest diagnòstic, l'informe proposava un programa d'acció per al període 2005-10, que havia de servir per desenvolupar l'exportació cultural de Finlàndia i donar fruits en termes culturals, ètics, socials, d'ocupació i econòmics. Com a lloc atractiu en l'economia creativa, Finlàndia havia d'atreure agents significatius, l'aportació dels quals generaria capital creatiu, en un cercle virtuós de creativitat.

Elvira Marco, "Una mirada al sistema británico de relaciones culturales internacionales: acción cultural exterior y diplomacia pública" (Madrid: Instituto Elcano, 2008). Disponible a http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/Elcano_es/Zonas_es/ARI34-2008.

Aquest document examina la política de projecció exterior de la cultura britànica a partir de diversos informes publicats recentment que examinen qüestions essencials: la definició d'àrees geogràfiques prioritàries, la decisió sobre els valors que cal promoure, la filosofia de treball d'altres països, la coordinació dels diversos agents o el mesurament dels resultats. Aquests informes, la majoria dels quals contenen recomanacions que ja s'estan aplicant, serveixen per conèixer la manera d'abordar aquesta política en el sistema britànic.

Ministère des Relations Internationales du Québec, *Politique internationale du Québec. Plan d'action 2009-2014. Mesures pour l'année 2009-2010* (Gouvernement du Québec, 2009). Disponible a http://www.mri.gouv.qc.ca/fr/pdf/plan_action.pdf.

El Pla d'Acció 2009-2014 i les mesures per al període 2009-2010 que en formen part segueixen el marc de la Política Internacional definida pel govern del Quebec l'any 2006, i han estat elaborats pel Ministeri de Relacions Internacionals en estreta col·laboració amb 15 ministeris i organismes, que també donaran suport a la implementació del Pla.

Un dels cinc eixos d'acció prioritària del Pla és la "Difusió del Quebec i la cultura quebequesa a l'estranger". El document explica que la identitat, els valors i la cultura propis del Quebec són un actiu per a la difusió internacional del país i per al posicionament dels creadors i dels béns i serveis culturals a l'estranger. Les indústries de la creació, la cultura i la comunicació representen en l'actualitat més del 7% del PIB tant al Quebec com a escala internacional.

Patronat Catalunya Món, "Grans tendències globals d'un món en transformació", "La internacionalització territorial en el Pla de l'Acció Exterior de Catalunya", "Política exterior comparada d'ens subestats" i "Aspectes jurídics i institucionals de l'acció exterior de Catalunya" (Barcelona: Patronat Catalunya Món, 2009), documents de treball elaborats en el marc de la preparació del Pla de l'Acció Exterior de Catalunya. Disponibles a <http://www.patronatcatalunyamon.cat/suportAccioExteriorGovern/paec.htm>.

La Secretaria d'Afers Exteriors i Cooperació de la Generalitat de Catalunya ha encarregat al Patronat Catalunya Món l'elaboració del Pla de l'acció exterior de Catalunya, un instrument polític per planificar estratègicament el conjunt de l'acció exterior del Govern de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu d'aquest Pla és incrementar i millorar la coordinació de les diferents polítiques i dels diversos actors que intervenen en l'acció exterior de Catalunya, per tal que suposin un motor real per a la internacionalització de la societat catalana, del seu teixit econòmic, empresarial, universitari i intel·lectual, del conjunt d'entitats i agents socials, i, en definitiva, del país.

El projecte s'ha iniciat amb una clara voluntat de transversalitat i d'integració de les aportacions del conjunt d'actors que tenen un paper en l'acció exterior i la internacionalització del país. Amb aquest objectiu s'han endegat múltiples iniciatives de debat, reflexió i intercanvi d'idees i experiències per tal d'assolir un document amb el màxim de consens que creï bases intel·lectuals sòlides i de futur.

Una d'aquestes iniciatives és una sèrie de sessions de treball especialment destinades a fer una anàlisi en profunditat d'alguns dels marcs de referència i temes clau per a aquest Pla. De

cadascuna de les quatre reunions de treball celebrades entre febrer i maig de 2009 n'ha sorgit un document de treball que resumeix les principals idees recollides.

Martí Petit, *La Convenció sobre la Protecció i la Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals de la UNESCO i les polítiques de promoció de la diversitat cultural. El cas de Catalunya i la paradiplomàcia cultural*, tesi doctoral (Barcelona: Universitat Ramon Llull, 2008).

Aquesta tesi doctoral examina les perspectives per a l'exercici d'una paradiplomàcia cultural activa per part de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de la UNESCO, en el marc de les possibilitats que ofereixen l'Estatut d'Autonomia, la Convenció sobre la Protecció i la Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals i les dinàmiques de la globalització.

Entre d'altres aspectes, l'estudi analitza l'evolució de la noció de "diplomàcia pública" (que abasta dimensions que han multiplicat la seva importància arran de la globalització i el desdibuixament de les fronteres de l'Estat-nació) i el concepte de "paradiplomàcia", és a dir, la pràctica diplomàtica dels governs subestats.

Fabiola Rodríguez Barba, "La diplomacia cultural de Canadá: la construcción de una imagen" (Madrid: Instituto Elcano, 2008). Disponible a http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/lengua+y+cultura/ari120-2008.

El Canadà és un dels països en els quals el multiculturalisme, el pluralisme, el bilingüisme i la diversitat cultural són característics; per això, no es pot parlar de valors i d'una cultura canadenca unitària. La dinàmica del federalisme canadenc i l'especificitat cultural del Quebec són alguns dels elements que defineixen la singularitat de la diplomàcia cultural del Canadà. La cultura i l'educació són àmbits de competència provincial i per aquest motiu no hi ha un Ministeri d'Educació ni de Cultura a nivell federal, si bé hi ha el Ministeri de Patrimoni Canadenc (*Department of Canadian Heritage*) que s'ocupa de temes de cultura i patrimoni. Per la seva banda, el Ministeri d'Afers Estrangers i Comerç Internacional (DFAIT) és l'actor principal encarregat dels programes culturals internacionals i de la promoció de la comunitat artística i cultural a l'exterior.

Aquest document presenta algunes accions dutes a terme pel Canadà per promoure la seva cultura a l'exterior.

Marta Ryniejska – Kiełdanowicz, "Cultural Diplomacy as a Form of International Communication" (Wrocław: Institute for International Studies - University of Wrocław, 2009), finalist paper, Institute for Public Relations BledCom Special Prize for best new research on the cultural variable in public relations practice. Disponible a http://www.instituteforpr.org/files/uploads/Ryniejska_Kiełdanowicz.pdf.

Aquest informe presenta el terme "diplomàcia cultural", força nou en l'àmbit de la política exterior polonesa i en l'àmbit de les relacions internacionals públiques. Tot i que el concepte té un ús creixent entre politòlegs, experts en comunicació i polítics, es tracta encara d'una àrea poc coneguda. Els conceptes de diplomàcia pública o cultural s'interrelacionen amb el concepte de "branding" o, de manera més senzilla, la "gestió de marca". Es podria entendre que els principis bàsics per construir la marca d'un país són els mateixos que en la construcció d'imatge a l'esfera comercial. Les arts i la cultura adquireixen un paper central en els esforços promocionals de molts països. Aquests països reconeixen que mostrar el seu patrimoni cultural

els proporciona l'oportunitat de mostrar qui són, creant una imatge positiva i ajudant-los a assolir els seus objectius polítics.

Andreas Joh. Wiesand, "National Policies Influencing Cultural Cooperation and Mobility in Europe. An Overview of Research Results" (Bonn: Ericarts, 2007). Disponible a <http://www.labforculture.org/en/resources-for-research/contents/research-in-focus/national-policies-influencing-cultural-cooperation-and-mobility-in-europe>.

Les polítiques i normatives d'àmbit estatal o nacional poden alternativament fomentar o dificultar els intercanvis transnacionals i les altres formes de cooperació cultural europea. Entre els factors significatius en aquest sentit destaquen els objectius i els instruments de la política exterior, però també els règims socials i fiscals; els programes de beques i incentius; la legislació laboral; les normes que estableixen quotes; o la normativa relativa als drets d'autor. Les polítiques culturals es poden centrar primordialment en la promoció de les fites i els béns culturals "nacionals" o bé desenvolupar una aproximació més europea o transnacionals, que afavoreixi els intercanvis i els acords de cooperació.

En el marc de la iniciativa "Gateway to European Cultural Cooperation" (G2CC) de Labforculture.org, l'Institut ERICarts va dur a terme una anàlisi exhaustiva de les polítiques nacionals significatives per a la cooperació cultural a Europa i per a altres formes de diàleg transfronterer. El informe que en va sortir, basat principalment en l'anàlisi de fonts d'informació transnacional preexistents, presenta les principals conclusions del procés i, alhora, ofereix enllaços als principals recursos i activitats de seguiment existents.

Margaret J. Wyszomirski, Christopher Burgess i Catherine Peila, "International Cultural Relations: a Multi-Country Comparison", *Cultural Diplomacy Research Series* (Washington i Nova York: Center for Arts and Culture, 2003). Disponible a <http://www.culturalpolicy.org/pdf/MJWpaper.pdf>.

En el marc de la iniciativa del Center for Arts and Culture per revisar les polítiques de diplomàtica cultural dels EUA, aquesta anàlisi de les pràctiques de diplomàcia cultural en altres països volia proporcionar informació comparada significativa. La comparació es va centrar en la filosofia, les prioritats, els programes, l'estructura, el finançament i el nivell d'operacions de nou països: Austràlia, Àustria, el Canadà, França, el Japó, els Països Baixos, el Regne Unit, Singapur i Suècia. Tots s'havien vist afectats per la fi de la Guerra Freda i la creixent interdependència global. Molts d'ells havien reformat determinats aspectes de la seva diplomàcia cultural en la dècada anterior.

L'estudi va comparar cinc dimensions: terminologia i rol (com es refereix cada país a la "diplomàcia cultural?"); objectius i prioritats; estructura (com es gestiona la diplomàcia cultural?); programes i metodologies; i recursos.